

досліджень учнів знаходить на практиці розв'язання й найболючішого кадрового питання для кожного музею. Закладаються засади професійної підготовки майбутніх музейних працівників власними силами.

Список використаних джерел та література

1. Бейдик О.О., Нідзельська І.А. Видатні постаті національного музейного будівництва і Житомирщина // Музейна справа на Житомирщині: історія, досвід, проблеми: Науковий збірник «Велика Волинь»: праці Житомирського науково-краєзнавчого товариства дослідників Волині. – Т.33 / Голов. Редактор М.Ю. Костриця. – Житомир: Косенко, 2005. – сс.46-55.
2. Костриця М.Ю. Українське географічне краєзнавство: теорія, історія, постаті, практика. – Житомир: В-во Косенко, 2006.
3. Пуха І. Деякі питання теорії навчання в спадщині Г.С. Сковороди // Педагогічні ідеї Г. Сковороди. – К.: Вища школа, 1972, с. 110-118.
4. Тронько П. Родовід Українського краєзнавства // Краєзнавство, 1993, №1, СС.4-7

Ірина Донець
Мелітополь

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК КРАЄЗНАВСТВА В УКРАЇНІ

В сучасних умовах розбудови незалежності в Україні, невід'ємною складовою національного і духовного відродження стає краєзнавча справа як важливий фактор освіти, підвищення культурного рівня, виховання, екологічного оздоровлення українського суспільства.

Проблемами розвитку краєзнавства на початку 19 – 20 ст. займалися видатні науковці: С.Л. Русова, С.Л. Рудницький, Д. Багалій, Н.К. Вахнянін, М. Сумцов, В.Талієв, Я. Жупанський, В.В. Обозний, П.Т. Тронько, М. Костриця, О.В. Корнеєв та ін. [1].

З XIX ст. почали розроблятися шкільні навчальні програми з «батьківщинознавства» (вивчення малої батьківщини) та «вітчизнознавство» (пізнання усієї Вітчизни) і на цих засадах виникло, і локальне краєзнавство, якому було відведено помітне місце в концепції «народного виховання» К. Ушинського [5].

На зміну терміну «батьківщинознавство» з'явився сучасний термін «краєзнавство» під яким розуміють сферу наукової, культурно-просвітницької та пам'ятко-охоронної діяльності певної тематики: минуле і сьогодення «краю», а також сферу суспільної діяльності тієї ж спрямованості, до якої причетні не тільки вчені-фахівці, а й широке коло осіб, переважно місцевих жителів.

Вперше термін «краєзнавство» був запропонований у 1914 р. І.М. Маньковим на земському з'їзді вчителів географії, педагогічне обґрунтування ідеї вивчення краєзнавства занотовано у працях чеського педагога і громадського діяча Я.А.Коменського (1592-1670).

З висловлювань дослідників (О.С. Барков, М.П. Крачило, М.Ю. Костриця, В.В.Обозний та ін.) виходить, що краєзнавство є складовою наукових дисциплін, різних за змістом і методами дослідження, але причетних у своїй сукупності до наукового і всебічного пізнання конкретної місцевості [2].

У нашій країні відомості краєзнавчого характеру знайшли відображення в літописах, державних документах. Спробу краєзнавчих досліджень за участю дорослого населення і дітей в 1761 р. зробив М.В. Ломоносов.

Висунута М. В. Ломоносовим ідея всебічного обстеження країни за допомогою місцевого населення була пов'язана зі школою, де краєзнавство найбільшою мірою було пов'язане з географією.

Принцип «вчити дітей географії з найближчого для них місця» висувався в російському підручнику географії Ф. Студитського (1840 р.) [2].

У першій половині 20 ст. проблеми розвитку краєзнавства висвітлювались в періодичній пресі – збірниках та журналах: «Просвещение Донбасса» (1923 р.), «Краеведение» (1926 р.), «Краєзнавство» (1927-1930 рр.), «Краєзнавство в школі» (1948 р.) та ін.

Д.С. Лихачев стверджував, що "Любов до рідного краю, знання його історії - основа, на якій тільки й може здійснюватися зростання духовної культури всього суспільства» [3]. Академік вважав, що краєзнавство належить до комплексних наук, що воно поєднує в собі всі відомості, які відносяться до однієї місцевості: історичні, географічні, природознавчі, літературні і т.д. С.О. Шмідт також вказує на те, що краєзнавче знання - знання комплексне, «знання про взаємодію людей».

Мелітопольщина упродовж багатьох років відрізняється активним краєзнавчим рухом і тому виникла гостра необхідність створення громадської організації «Спілки краєзнавців Мелітопольщини», основною метою діяльності, якою має бути сприяння розвитку краєзнавчого руху і об'єднання всіх його державних, цивільних і шкільних форм, а також залучення широких верств населення Мелітопольщини до пізнання рідного краю. Основними напрямками роботи громадської організації є просвітницька, науково-дослідна, видавнича та пам'яткоохоронна діяльність.

Одне з головних роботи організації - просвітницька діяльність. Висловлювання Сігурда Оттовича Шмідта про те, що краєзнавство – «це школа виховання культурою. А основа культури - пам'ять: тому можна стверджувати про «виховання історією».

Зараз членами «Спілки краєзнавців Мелітопольщини» є 41 краєзнавець, 7 з яких мають вчені ступені, очолює Спілку Резник В.І. За роки роботи Спілкою були випущені кілька номерів «Мелітопольського краєзнавчого журналу», цілий ряд книг з історії нашого краю. Крім цього, організація спільно з краєзнавчим музеєм постійно проводить зустрічі зі школярами та студентами з метою залучення молоді до вивчення історії краю. Завдяки роботі мелітопольських краєзнавців у нашому місті відкриваються меморіальні дошки та пам'ятні знаки.

Спілка видає «Мелітопольський краєзнавчий журнал», головним редактором якого є С.В. Воловник.

Краєзнавство в наші дні (звичайно, що спирається на наукову основу) - знання масово-доступне. Воно відображає відчуття інтересу і любові до свого краю - його природі, звичним особливостям місцевої повсякденності, історико-культурної спадщини. Смак до краєзнавства в більшій мірі формується не розумом, а душею, серцевої прихильністю. І від того воно згуртовує і родичів різних поколінь, сусідів, установи та громадські об'єднання. Те, що з другої половини ХХ ст. визначають терміном «менталітет» (або «ментальність»), тобто світосприйняття особистості як представника певної суспільної групи, має безпосереднє відношення і до краєзнавчого уявлення [3].

Процес пізнання починається з того, що більш доступно розумінню, з спостережень над тим, що ближче, видніше, відчутніше. Тим самим початкові уявлення і про природу, і про суспільство, і про їх розвиток та взаємозв'язок виникають з власне краєзнавчих уявлень.

Тому, краєзнавчі знання - в основі первинного виховання, навчання і вироблення понять про важливість досвіду минулого, у фундаменті історичної пам'яті. Це - і школа первинної методики мислення, формування понять про загальне і особливе, а також про прийоми аналізу і синтезу, комплексності знань і міждисциплінарні наукові зв'язки [4].

Розвиток краєзнавства неможливий без глибинного знайомства, вивчення і осмислення основних джерел історії краю, форм і методів їх пошуку та опрацювання.

Список використаних джерел та література

1. Всеукраїнська спілка краєзнавців. Від "А" до "Я". Довідник. – К., 2001.
2. Голубко В., Качараба С., Середяк А. Історичне краєзнавство. Навчальний посібник. – Ч.І. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. – 130 с.
3. Лихачев Д.С. Любитъ родной край. Краеведческий альманах: Отечество. Вып.1,1990. - С.7 - 15.
4. Обозний В.В. Краєзнавча підготовка вчителя (Теоретичні й організаційно-практичні аспекти). – К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2001. – 254 с.
5. Ушинський К.Д. Рідне слово/Вибрані пед. твори: У 6-ти т. – К.Рад. школа, 1983. – С. 282-315.

Олег Печерський
Мелітополь

ІСТОРИКО-ПРАВОВЕ ВИЗНАЧЕННЯ ФЕДЕРАТИЗМУ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ ПІДХІД

Актуальність питання щодо істинного розуміння невід'ємних ознак федерації обумовлюється сучасним прагненням владних інститутів адміністративних територіальних одиниць значної частини унітарних держав набути суттєвих інструментів економіко-адміністративного самоврядування в своїх регіонах. Це, значною мірою, пов'язано з тенденціями децентралізації законодавчої, виконавчої та судової гілок влади та вимоги здійснення реального контролю з боку громадянського суспільства над центральними інститутами влади в державах.

Юридична наукова класична доктрина федеративного державного устрою набула поширення в багатьох класичних виданнях наукового і навчального характеру і стала певною «абеткою» для більшості сучасних правників практиків державного адміністрування, що в значній мірі сформувало їх бачення того, якою є ця форма устрою.

Втім, багато які з класичних вже сьогодні видань юриспруденції є, нажаль, інструментами поширення міфологічних уявлень про деякі ознаки федерації. Саме цьому питанню спробуємо приділити увагу в даній роботі.

Об'єктом наукового дослідження у даній роботі виступають суперечливі питання розуміння класифікаційних критеріїв форми державного устрою.

Безпосереднім предметом роботи виступають характеристики федерації, що набули невинувато високого рівня уваги у науковій юридичній літературі.

Методологічною основою дослідження у цій статті виступають інструменти матеріалістичної діалектики, джерельної компаративістики, методи логіко-юридичного аналізу та загально-логічні прийоми. Джерельною основою роботи слугували юридичні енциклопедичні видання, навчальні посібники та підручники провідних вітчизняних науковців в сфері юриспруденції.

Автори академічного видання з курсу «теорія держави і права», що виданий за загальною редакцією професора М.В. Цвіка, доцента В.Д.Ткаченка та професора О.В. Петришина у 2002 [1] році та перевиданий з відповідними доповненнями і змінами у 2009 та 2010 роках відповідно визначають цілий комплекс ознак і умов формування та особливостей наукового розуміння федерації. Частина цих характеристик не викликає сумнівів в їх науковому обґрунтуванні. Зокрема:

«Федеративна держава — це складна союзна держава, що містить державні утворення (суб'єкти федерації), які мають юридично визначену політичну самостійність.

З юридичної точки зору федерація означає створену за принципами федералізму єдину суверенну державу, що складається з особливих територіальних одиниць — державних